

BESKÆFTIGELSESMINISTERIET
Arbejdstilsynet

17. januar 2006
Sag nr. 20050091095
Opgave nr. K talepapir

**Beskæftigelsesministerens besvarelse af samrådsspørgsmål
K om Arbejdstilsynets indsats over for fængselsfunktionæ-
rernes psykiske arbejdsmiljø**

Spørgsmål:

Ministrene bedes redegøre for Arbejdstilsynets landsdækkende tilsynsindsats om fængselsfunktionærernes psykiske arbejdsmiljø, herunder især hvilke problemer Arbejdstilsynet har påpeget, samt hvilke initiativer Kriminalforsorgen har taget på baggrund heraf. Endvidere ønskes en redegørelse for, hvordan ministrene fremover vil undgå, at arbejdsmiljøet udvikler sig i den forkerte retning.

Svar

Retsudvalget har bedt justitsministeren og mig om at redegøre for Arbejdstilsynets landsdækkende tilsynsindsats om fængselsfunktionærernes psykiske arbejdsmiljø, herunder især hvilke problemer Arbejdstilsynet har påpeget og hvilke initiativer Kriminalforsorgen har taget på baggrund heraf. Endvidere har udvalget ønsket en redegørelse for, hvordan det fremover kan undgås, at arbejdsmiljøet udvikler sig i en forkert retning.

Jeg vil starte med at redegøre for Arbejdstilsynets tilsynsindsats. Justitsministeren vil derefter redegøre for de initiativer, Kriminalforsorgen har taget på den baggrund.

I begyndelsen af 2003 og frem til slutningen af 2004 gennemførte Arbejdstilsynet en særlig tilsynsindsats rettet mod fængselsfunktionærernes psykiske arbejdsmiljø. Arbejdstilsynet besøgte fængsler og arresthuse i hele landet.

Indsatsen blev sat i gang, fordi arbejdet som fængselsfunktionær i 2001 var blevet udpeget som én af 10 særligt farlige jobgrupper. En undersøgelse fra Arbejds miljøinstituttet viste, at fængselsfunktionærerne havde større problemer med blandt andet udbændthed, vold, trusler og sygefravær end gennemsnittet af lønmodtagere. Og hertil kom, at de kvindelige fængselsfunktionærer også døde tidligere end andre.

Under besøgene i de enkelte fængsler og arresthuse, indsamlede Arbejdstilsynet oplysninger om det psykiske arbejdsmiljø, herunder om fx arbejdsmiljøpolitik, belægningsprocent, sygefravær og personaleomsætning.

Arbejdstilsynet interviewede bl.a. ledere, tillidsrepræsentanter, sikkerhedsrepræsentanter og ansatte samt observerede udvalgte belastede jobfunktioner.

I visse tilfælde blev der også indhentet supplerende oplysninger i form af skriftligt materiale.

Tilsynsindsatsen viste, at problemerne med fængselsfunktionærernes psykiske arbejdsmiljø ofte knyttede sig til følgende forhold:

- Der var ikkebalance mellem de krav og det arbejdspress, som fængselsfunktionærerne havde i det daglige arbejde og så de personlige ressourcer og kvalifikationer, som de havde.
- Der var årlige vilkår for arbejdet med de indsatte. Disse var bl.a. præget af psykisk ustabilitet, psykisk sygdom og misbrugsproblemer.
- Der var konflikter og risiko for traumatiske hændelser, fx vold og trusler om vold.

I løbet af første halvår 2004 sendte Arbejdstilsynet, som aftalt med Direktoratet for Kriminalforsorgen, en række udkast til tilsynsrapporter for de forskellige fængsler og arresthuse til Direktoratet for Kriminalforsorgen. Formålet var at få rettet eventuelle faktuelle fejl i rapporterne.

Arbejdstilsynet sendte i løbet af andet halvår 2004 rapporterne til en ny høring hos Direktoratet for Kriminalforsorgen. Formålet var at høre, om Kriminalforsorgen kunne anerkende de konstaterede problemer og få Direktoratet for Kriminalforsorgens mening på, hvad man ville gøre for at løse problemerne.

Arbejdstilsynet modtog i sommeren 2005 Direktoratet for Kriminalforsorgens tilbagemeldinger på tilsynsrapporterne.

Og det viser sig heldigvis, at Direktoratet for Kriminalforsorgen har taget en lang række initiativer, der har løst – eller vil løse – de konstaterede problemer.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har også forpligtet sig til at oplyse om effekten af initiativerne. Og Arbejdstilsynet vil følge op på tilbagemeldingerne, så udviklingen hele tiden er på rette spor.

Arbejds miljøreformen er også et redskab til at sætte fokus på arbejdsmiljøet. Arbejdstilsynet er allerede i gang med at screene landets fængsler og arresthuse.

Ved screeningen bliver der blandt andet spurgt ind til det enkelte arresthus og fængsels indsats for at skabe et sikkert og sundt arbejdsmiljø.

Hvis Arbejdstilsynet under screeningen får mistanke om, at der er problemer med det psykiske arbejdsmiljø i et arresthus eller fængslet til et efterfølgende tilpasset tilsyn – det vil sige et grundigere tilsyn.

Hvis det her viser sig, at der er problemer med det psykiske arbejdsmiljø, vil der typisk blive gennemført endnu et tilsyn, hvor der så udelukkende fokuseres på det psykiske arbejdsmiljø – et såkaldt detailtilsyn.

Psykisk arbejdsmiljø er et højt prioriteret område. Jeg har i december 2005 sendt en redegørelse til Folketinget om de fire prioriterede arbejdsmiljøproblemer, som vil have regeringens højeste bevågenhed i perioden 2005 til 2010. Og psykisk arbejdsmiljø indgår blandt de fire.

Jeg forventer, at prioriteringen af det psykiske arbejdsmiljø vil skabe endnu større fokus på dette område – også i fængsler og arresthuse. Det er magtpåliggende for mig, at ingen skal gå på arbejde og risikere psykiske belastninger, der forringer arbejds- evne og livskvalitet. Det er ude på de enkelte arbejdspladser problemerne er, og selvfølgelig også der, de skal løses.

Det er jeg sikker på, at justitsministeren er enig i.